

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КІПА МАРИНА ОЛЕКСАНДРІВНА

УДК 005.591.4:[658.15:621](043.3)

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ
МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА**

Спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Харків – 2012

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Харківському національному економічному університеті, Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України.

Науковий керівник – кандидат економічних наук, доцент
Москаленко Наталя Олександрівна,
Харківський національний економічний університет,
доцент кафедри економічного аналізу

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Пилипенко Андрій Анатолійович,
Харківський національний економічний університет,
завідувач кафедри бухгалтерського обліку

кандидат економічних наук, доцент
Козицька Галина Валентинівна,
Запорізький національний технічний університет,
доцент кафедри маркетингу

Захист відбудеться «26» червня 2012 р. о 13.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради, шифр Д 64.055.01, у Харківському національному економічному університеті за адресою: 61166, м. Харків, пров. Інженерний, 1-а.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Харківського національного економічного університету за адресою: 61166, м. Харків, пров. Інженерний, 1-а.

Автореферат розісланий «25» травня 2012 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

І. М. Чмутова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасні економічні умови характеризуються високою динамікою змін у діяльності підприємств, у зв'язку з чим виникає потреба в інструментах і методах, здатних забезпечувати ефективне управління ними. Одним з таких інструментів є реструктуризація, яка, з одного боку, може забезпечувати якнайшвидшу віддачу, з іншого – супроводжуватися такими труднощами, як, наприклад, звільнення працівників, дроблення та зменшення активів, скорочення потенціалу, банкрутство підприємств. Саме такі явища і характерні для вітчизняних підприємств машинобудування. Більшість машинобудівних підприємств сьогодні потребують системної реструктуризації як основного підходу до виявлення та використання факторів економічного зростання. Замість цього підприємства здійснюють часткові зміни, спрямовані на вирішення короткострокових завдань виживання завдяки скороченню виробничих потужностей, оренді активів, скороченню персоналу та видів діяльності. Такі зміни свідчать про нераціональність управління, відсутність стратегічної та соціальної спрямованості заходів. Постійність змін на підприємствах шляхом реструктуризації, необхідність вжиття системних заходів зумовлюють необхідність розробки організаційно-методичного забезпечення, спрямованого на упорядкування та координацію заходів, обґрунтування підходів до здійснення змін, прийняття ефективних рішень, аналітичне супроводження моніторингу здійснення реструктуризації.

Теоретичним і прикладним питанням реструктуризації підприємств присвячені наукові праці таких зарубіжних та вітчизняних вчених, як М. Аістова, А. Алпатов, В. Гриньова, С. Довбня, М. Кизим, Г. Козицька, І. Мазур, Н. Москаленко, А. Пилипенко, В. Прушківський, Л. Глиненко, Є. Лужко, В. Шапіро. Окремі організаційні аспекти управління реструктуризацією та стратегічними перетвореннями на підприємствах досліджені в працях І. Ансоффа, П. Гохана, Ф. Гуїяра, Дж. Келлі, Г. Клейнера, Дж. Коттера, С. Мочерного, І. Отенко, В. Пономаренка, О. Ястремської та ін. У роботах цих авторів досліджено сучасний інструментарій реалізації реструктуризації, її передумови, проаналізовано й обґрунтовано проблеми, підходи до її організації та реалізації, розроблено методичні положення, щодо використання інструментарію реструктуризації в умовах кризи на підприємствах.

Незважаючи на значну кількість досліджень питань реструктуризації, існує низка недостатньо вирішених теоретичних і практичних проблем, пов'язаних з оцінкою необхідності проведення реструктуризації на підприємстві, оцінкою їхньої готовності до реструктуризації, вибором заходів при розробці програми та стратегії реструктуризації, формуванням організаційної структури. Актуальність, практичне значення і недостатня розробленість проблемних питань реструктуризації підприємств зумовили вибір теми дисертації, мету і задачі дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконана відповідно до тематики науково-дослідних робіт Харківського національного економічного університету. Результати дослідження використано при виконанні госпдоговірної теми «Аналітичне забезпечення стратегічних рішень» (номер державної реєстрації 0111U006800), в межах якої автором виконано розділ

«Розробка методичного забезпечення стратегічних змін».

Мета і задачі дослідження. Метою дисертаційної роботи є подальший розвиток теоретичних положень, організаційно-методичного забезпечення та розробка науково-практичних рекомендацій щодо здійснення реструктуризації машинобудівних підприємств.

Для досягнення поставленої мети вирішено такі задачі:

узагальнено напрями реструктуризації підприємства й уточнено зміст її організаційно-методичного забезпечення;

обґрунтовано теоретичні положення формування організаційно-методичного забезпечення реструктуризації;

виявлено тенденції перебігу процесів реструктуризації на машинобудівних підприємствах Харківського регіону та визначено інструменти її здійснення;

визначено рівень змін фінансово-економічних показників машинобудівних підприємств у ході їх реструктуризації, характер і достатність змін, розроблено методичні положення щодо оцінювання процесів реструктуризації;

узагальнено організаційно-правове забезпечення реструктуризації машинобудівних підприємств;

удосконалено методичний підхід до оцінювання готовності машинобудівного підприємства до реструктуризації;

розроблено рекомендації щодо організаційного забезпечення реструктуризації підприємства.

Об'єктом дослідження обрано процеси реструктуризації промислових підприємств.

Предметом дослідження є теоретичні положення, методичні підходи, організаційні аспекти реструктуризації машинобудівних підприємств.

Методи дослідження. Теоретико-методологічною основою дослідження є сучасні положення економічної теорії, наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів з проблем реструктуризації підприємств.

Для досягнення поставленої в роботі мети й вирішення задач використано такі методи: *індуктивний і дедуктивний* – для уточнення поняття «реструктуризація підприємства» та складових організаційно-методичного забезпечення; *аналізу та синтезу* – для дослідження еволюції концепції реструктуризації підприємства та теоретичних положень формування її організаційно-методичного забезпечення; *контент-аналізу* – для аналізу змістовного складу поняття «реструктуризація підприємства», уточнення аналітичного інструментарію оцінювання процесів реструктуризації; *морфологічного аналізу* – для визначення й упорядкування змістовних характеристик реструктуризації підприємства; *формалізації* – для формування системи показників оцінювання процесів реструктуризації; *рейтингової оцінки* – для позиціонування підприємств за ступенем раціональності співвідношення фінансово-економічних результатів; *експертного оцінювання (модель Раша)* – для оцінки та визначення рівня готовності підприємства до реструктуризації.

Інформаційною базою дослідження є чинні законодавчі та нормативні документи, що регламентують діяльність суб'єктів господарювання в Україні, офіційні статистичні матеріали, дані фінансової звітності машинобудівних

підприємств Харківської області, Інтернет-ресурси.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у такому:

удосконалено:

методичні положення щодо оцінювання процесів реструктуризації машинобудівних підприємств, що, на відміну від існуючих, базуються на визначенні співвідношення темпів змін фінансово-економічних показників діяльності підприємства згідно із «золотим правилом економіки» та враховують обґрунтування рівнів результатів реструктуризації, що дає можливість виявляти характер і достатність цих змін для забезпечення ефективного функціонування підприємства;

методичний підхід до оцінювання готовності машинобудівного підприємства до реструктуризації, який, на відміну від існуючих, базується на обґрунтуванні пріоритетних чинників готовності (управлінський потенціал підприємства, організованість стратегічних змін, організаційна гнучкість), експертному їх оцінюванню та визначенню рівня готовності, що дає можливість обґрунтувати організаційні заходи реструктуризації;

дістали подальшого розвитку:

змістовне наповнення організаційно-методичного забезпечення реструктуризації підприємства, що, на відміну від існуючих, розглядається як сукупність послідовних етапів здійснення реструктуризації, основними з яких є оцінка необхідності проведення та готовності підприємства до реструктуризації, що дає можливість визначити напрями аналізу й оцінювання процесів реструктуризації підприємств;

теоретичні положення формування організаційно-методичного забезпечення реструктуризації, відмінність яких полягає в поєднанні системного, комплексного, процесного, ситуаційного, поведінкового підходів та виділенні таких складових організаційно-методичного забезпечення, як аналіз темпів змін фінансово-економічних показників діяльності підприємств у ході реструктуризації та оцінка готовності до реструктуризації;

організаційне забезпечення реструктуризації підприємства, відмінністю якого від існуючого є визначення стратегічних заходів з урахуванням рівня готовності підприємства до реструктуризації та рівня раціональності співвідношення темпів змін фінансово-економічних показників діяльності, що дозволяє підвищити результативність здійснення реструктуризації.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що теоретичні положення дисертаційної роботи доведені до рівня конкретних методичних рекомендацій щодо аналізу й оцінки змін співвідношення фінансово-економічних результатів машинобудівного підприємства в ході реструктуризації, організаційної готовності до реструктуризації.

Результати дисертаційної роботи впроваджені та використовуються для планування та розробки стратегії здійснення реструктуризації у ПрАТ «Фінпрофіль» (довідка № 5/04-329 від 29.04.2011 р.), для оцінки готовності підприємства до реструктуризації та підтримки стратегічних рішень – у ВАТ завод «Потенціал» (довідка № 12/06-421 від 06.06.2011 р.). У навчальному процесі Харківського національного економічного університету результати дослідження застосовуються при викладанні навчальної дисципліни «Аналітичне забезпечення організаційних

змін підприємства» (довідка № 11/86-39-147/1 від 30.06.2011 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною завершеною роботою. У наукових працях, опублікованих у співавторстві, в дисертаційній роботі використано лише ті положення, які є результатом особистого дослідження здобувача, зокрема (в дужках вказано номери опублікованих праць за списком, що поданий в авторефераті): проаналізовано організаційно-правові важелі процесів реструктуризації машинобудівних підприємств [8]; визначено вимірювачі ефективності та результативності реструктуризації підприємств [10]; проаналізовано машинобудівні підприємства Харківського регіону, на яких відбувалися процеси реструктуризації, за рівнем змін у структурі економічного потенціалу [4]; узагальнено теоретичні підходи до формування готовності підприємства до реструктуризації та визначено параметри її оцінки [9].

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні положення і практичні результати дисертаційного дослідження оприлюднено на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях: «Актуальні проблеми і прогресивні напрямки управління економічним розвитком вітчизняних підприємств» (Кривий Ріг, 2009); «Економічний і соціальний розвиток України в ХХІ столітті: національна ідентичність та тенденції глобалізації» (Тернопіль, 2010); «Структурні реформи і трансформації в промисловості: перспективи і пріоритети» (Донецьк, 2010); «Актуальні проблеми економічного та соціального розвитку виробничої сфери» (Донецьк, 2011); «Розвиток економіки України в умовах глобалізації» (Харків, 2011); «Соціально-економічний розвиток України та її регіонів: проблеми науки та практики» (Харків, 2011); «Економіко-соціальні аспекти реформування та розвитку України» (Київ, 2011).

Публікації. Основні результати і висновки дисертації знайшли відображення в 11 наукових працях, серед яких 4 статті у фахових виданнях та 7 тез доповідей і матеріалів конференцій. Загальний обсяг публікацій – 2,89 ум.-друк. арк., особисто автору належить 2,3 ум.-друк. арк.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел. Повний обсяг дисертації – 232 сторінок. Робота містить: 27 таблиць, з них 11 таблиць займають 12 повних сторінок; 19 рисунків, з них 3 займають 3 повні сторінки; 10 додатків на 26 сторінках; список використаних джерел із 207 найменувань на 23 сторінках. Обсяг основного тексту дисертації становить 168 сторінки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертаційної роботи, сформульовано її мету, задачі, предмет і об'єкт, визначено методи дослідження, розкрито наукову новизну, практичне значення одержаних результатів, вказано особистий внесок здобувача, висвітлено апробацію, подано характеристику публікацій.

У першому розділі – «Теоретичні аспекти реструктуризації підприємства» – узагальнено напрями реструктуризації підприємства; уточнено зміст її

організаційно-методичного забезпечення; обґрунтовано теоретичні положення його формування.

У дисертації узагальнено основні етапи еволюції концепції реструктуризації підприємства з погляду світової та вітчизняної практики, подано їх характеристику (передумови, завдання, об'єкти, методи реалізації), досліджено зміст поняття «реструктуризація підприємства» в науковій вітчизняній та іноземній літературі, в правових документах, доведено, що загальновизнаного підходу до визначення реструктуризації не існує. Автор розглядає реструктуризацію як зміни в структурі підприємства та елементах, що формують його діяльність під впливом факторів зовнішнього або внутрішнього середовища. Підприємства проводять реструктуризацію, якщо ефективність їхньої діяльності є низькою, що виражається в незадовільних фінансово-економічних показниках, або якщо змінюється стратегія та пріоритети розвитку.

За результатами аналізу підходів до визначення реструктуризації та дослідження прикладів реструктуризації в роботі узагальнено напрями залежно від цілей, термінів, передумов, об'єктів, функціонального змісту, суб'єктів ініціювання, середовища прояву, видів і завдань управління, масштабів змін.

Для здійснення процесів реструктуризації необхідним є створення відповідного організаційно-методичного забезпечення, під яким у роботі розуміється сукупність заходів, які визначають послідовність процесу реструктуризації, створення організаційних умов та внутрішніх можливостей, що закріплюють порядок і методи проведення змін, а також наявність методик і рекомендацій, які охоплюють питання оцінки необхідності проведення та готовності підприємства до реструктуризації, вибору необхідного напрямку її здійснення, оцінки отриманих результатів.

Узагальнення існуючого інструментарію й методичних підходів, які спрямовані на економічне обґрунтування процесів реструктуризації, вибір напрямів реструктуризації підприємства, організаційне забезпечення реалізації процесів змін, оцінювання ефективності та наслідків реструктуризації підприємства показали, що достатньо широко використовуються загальноприйняті підходи до обґрунтування доцільності реструктуризації та вибору оптимальних напрямів реструктуризації підприємства. Доведено переваги й недоліки існуючого інструментарію організаційного забезпечення реалізації змін та оцінки їхньої ефективності, а також необхідність подальшої розробки й удосконалення цих змін.

У дисертації обґрунтовано використання системного, комплексного, процесного, ситуаційного, поведінкового підходів до реструктуризації, моделей організаційних перетворень та управління змінами, на основі яких узагальнено основні принципи здійснення реструктуризації (системність, комплексність, раціональність, самоорганізація, циклічність), для розроблення логіко-структурної моделі формування організаційно-методичного забезпечення реструктуризації підприємства (рис. 1).

Розроблена модель відображує послідовність етапів вибору методів аналізу та оцінювання процесів реструктуризації, які спрямовані на забезпечення ефективності заходів з реструктуризації з урахуванням вимог і потреб підприємства.

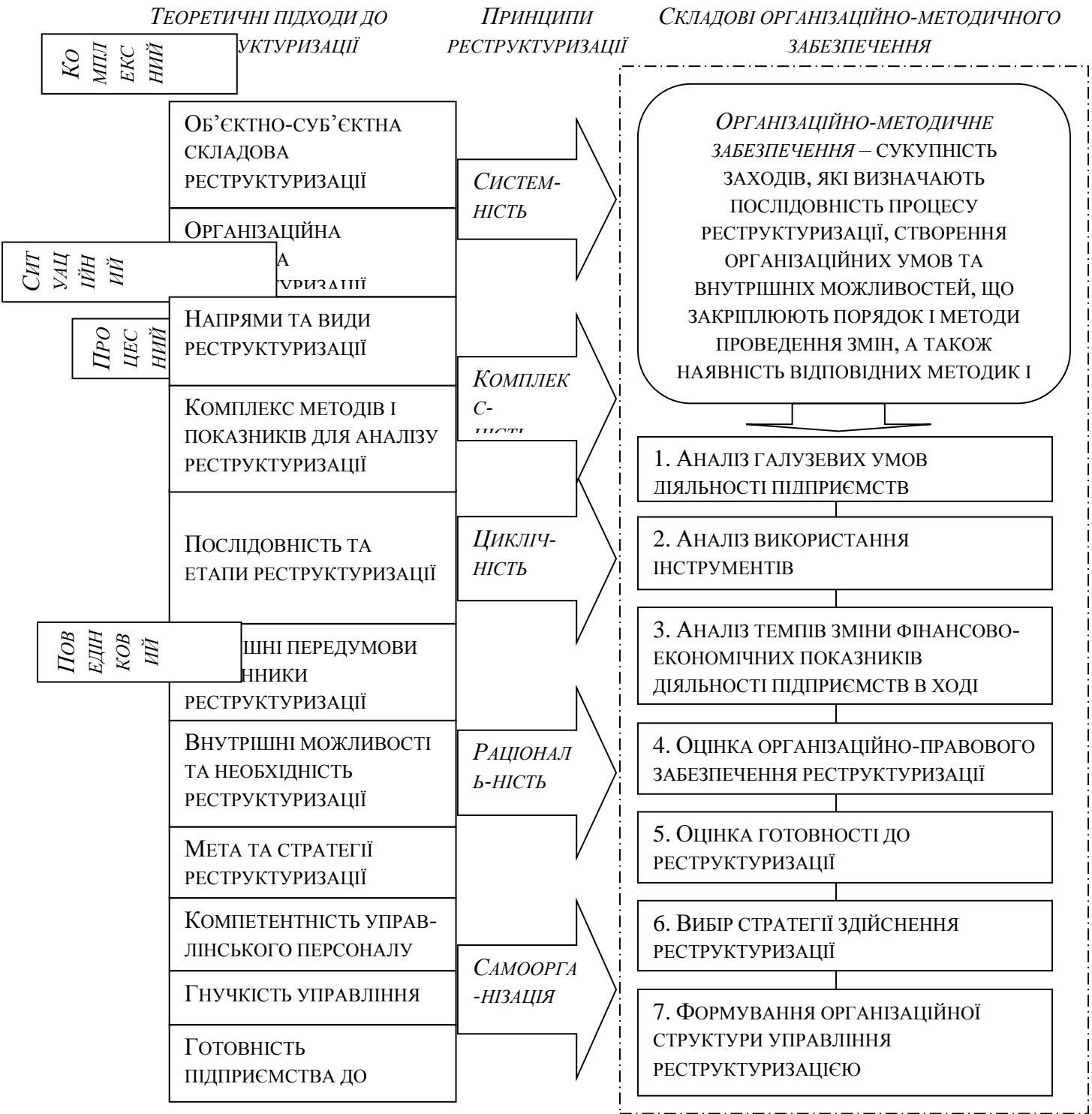

Рис. 1. Логіко-структурна модель формування організаційно-методичного забезпечення реструктуризації підприємства

У другому розділі – «Аналіз та оцінка реструктуризації машинобудівних підприємств Харківської області» – виявлено тенденції перебігу процесів реструктуризації на машинобудівних підприємствах Харківського регіону та визначено інструменти її здійснення; визначено рівень змін фінансово-економічних

показників машинобудівних підприємств у ході їхньої реструктуризації, характер і достатність змін; розроблено методичні положення щодо оцінювання процесів реструктуризації; узагальнено організаційно-правове забезпечення реструктуризації машинобудівних підприємств.

Аналіз процесів реструктуризації машинобудівних підприємств запропоновано здійснювати за такими етапами (табл. 1).

Таблиця 1

Етапи аналізу процесів реструктуризації машинобудівних підприємств

Етапи	Методи	Результати
1. Аналіз галузевих умов діяльності машинобудівних підприємств	Способи та прийоми економічного аналізу, SWOT-аналіз	1. Відстеження змін у галузевій структурі машинобудівного виробництва. 2. Обґрунтування фінансово-економічних, виробничо-технологічних, управлінських, політичних, зовнішньоекономічних чинників, що впливають на діяльність машинобудівних підприємств. 3. Визначення особливостей реструктуризації машинобудівних підприємств.
2. Аналіз використання інструментів реструктуризації	Обробка статистичної звітності	4. Відстеження перебігу реструктуризації на підприємствах. 5. Аналіз напрямів та інструментів реструктуризації.
3. Аналіз результатів реструктуризації на основі раціональності співвідношення фінансово-економічних показників діяльності підприємств	Способи та прийоми економічного аналізу, рейтингова оцінка	6. Відбір показників фінансово-економічної діяльності, встановлення раціональності співвідношення між ними. 7. Позичування підприємств за рівнем змін фінансово-економічних результатів. 8. Оцінка відповідності темпів змін результатів діяльності підприємств їхньому раціональному співвідношенню. 9. Оцінка характеру та достатності заходів з реструктуризації
4. Оцінка організаційно-правового забезпечення реструктуризації машинобудівних підприємств	Критичний аналіз організаційно-правових і методичних документів	10. Узагальнення нормативно-правових документів щодо забезпечення діяльності підприємств у напрямку реструктуризації, наявності організаційних програм, проектів та їх виконання
5. Оцінка готовності до реструктуризації	Експертне оцінювання з використанням моделі Раша	11. Формування комплексу показників готовності підприємства до реструктуризації. 12. Визначення рівнів готовності

На основі проведеного в дисертації аналізу виявлено, що за обсягами реалізації продукції машинобудування Харківська область посідає шосте місце серед регіонів України; її питома вага в загальному обсязі реалізованої продукції країни стабільна (2007 р. – 5,1%, 2008 р. – 4,7%, 2009 р. – 5,5%, 2010 р. – 5,4%) на фоні скорочення обсягів реалізованої продукції в усіх галузях машинобудування: індекс продукції машинобудівних підприємств у 2005 р. склав 104,8%, 2006 р. – 97,5%, 2007 р. – 117,0%, 2008 р. – 112,0%, 2009 р. – 66,2%, 2010 р. – 124,4%. Зважаючи на те, що розрахунок індексу здійснювався ланцюговим методом на підставі помісячних індексів, обчислених за даними підприємств про вартість виробленої продукції за місяць у порівнянних цінах, можна зробити висновок про неефективну діяльність машинобудівних підприємств Харківського регіону.

У дисертації доведено, що сучасні проблеми машинобудівних підприємств, перспективи та напрями їхньої реструктуризації обумовлені такими чинниками: фінансово-економічними (дефіцит ліквідності та вільних фінансових ресурсів, відсутність доступу до кредитних ресурсів, досвіду і можливостей для реалізації проектів «під ключ»); виробничо-технологічними (технологічна і технічна недовершеність виробництва – загальний ступінь зносу основних фондів в окремих галузях від 56 до 90%, невідповідність продукції світовим стандартам якості); управлінськими (труднощі у питаннях менеджменту, неузгодженість інтересів менеджменту та акціонерів); політичними (вплив політичних чинників на співробітництво з іноземними партнерами, недостатній рівень охоплення приватизації в окремих сегментах); зовнішньоекономічними (посилення конкуренції з боку закордонних виробників, ризик обмеження імпорту української продукції, залежність підприємств-експортерів від стану економіки країн СНД, зростання імпорту дешевої сільгосптехніки, кабельної продукції, побутової техніки і електроприладів з Китаю, зниження імпортного мита на деякі групи товарів, залучення іноземних компаній для модернізації, реконструкції і технічного переозброєння у вітчизняному гірничо-металургійному комплексі).

З метою відстеження перебігу реструктуризації в роботі проаналізовано діяльність 29 провідних машинобудівних підприємств Харківської області й зроблено висновок, що процеси реструктуризації на підприємствах відбуваються неінтенсивно. Найбільш активний період реструктуризації підприємств припав на 2008–2009 рр. Для подальших досліджень відібрано 20 підприємств (69%), на яких проводилися заходи реструктуризації протягом 2005–2010 рр. Аналіз показав, що ці заходи відбувалися переважно шляхом фінансової та виробничої реструктуризації (рис. 2).

У дисертації обґрунтовано, що реструктуризація підприємства в короткостроковому періоді спрямована на поліпшення його фінансово-економічного стану, в довгостроковому – на забезпечення ефективного функціонування та економічного зростання. У зв'язку з цим проведено аналіз динаміки темпів зростання фінансово-економічних показників діяльності 20 підприємств, на яких проводилися заходи реструктуризації.

На основі узагальнення існуючого аналітичного інструментарію доведено, що одним з найбільш доцільних індикаторів оцінки результатів реструктуризації є

наближення до раціонального співвідношення темпів змін фінансово-економічних показників діяльності підприємства, що базується на виконанні «золотого правила економіки». Аналіз здійснено на основі розширеної структури темпів зростання фінансово-економічних показників (оплата праці, собівартість товарної продукції, матеріальні витрати, авансований капітал, чистий дохід від реалізації, чистий прибуток) за даними 20 підприємств, які у 2005–2010 рр. фіксували зміни. У логіку вибору показників для оцінки результатів реструктуризації покладено такий постулат: збільшення частки прибутку у створеній вартості, тобто забезпечення ефективності діяльності та економічного зростання.

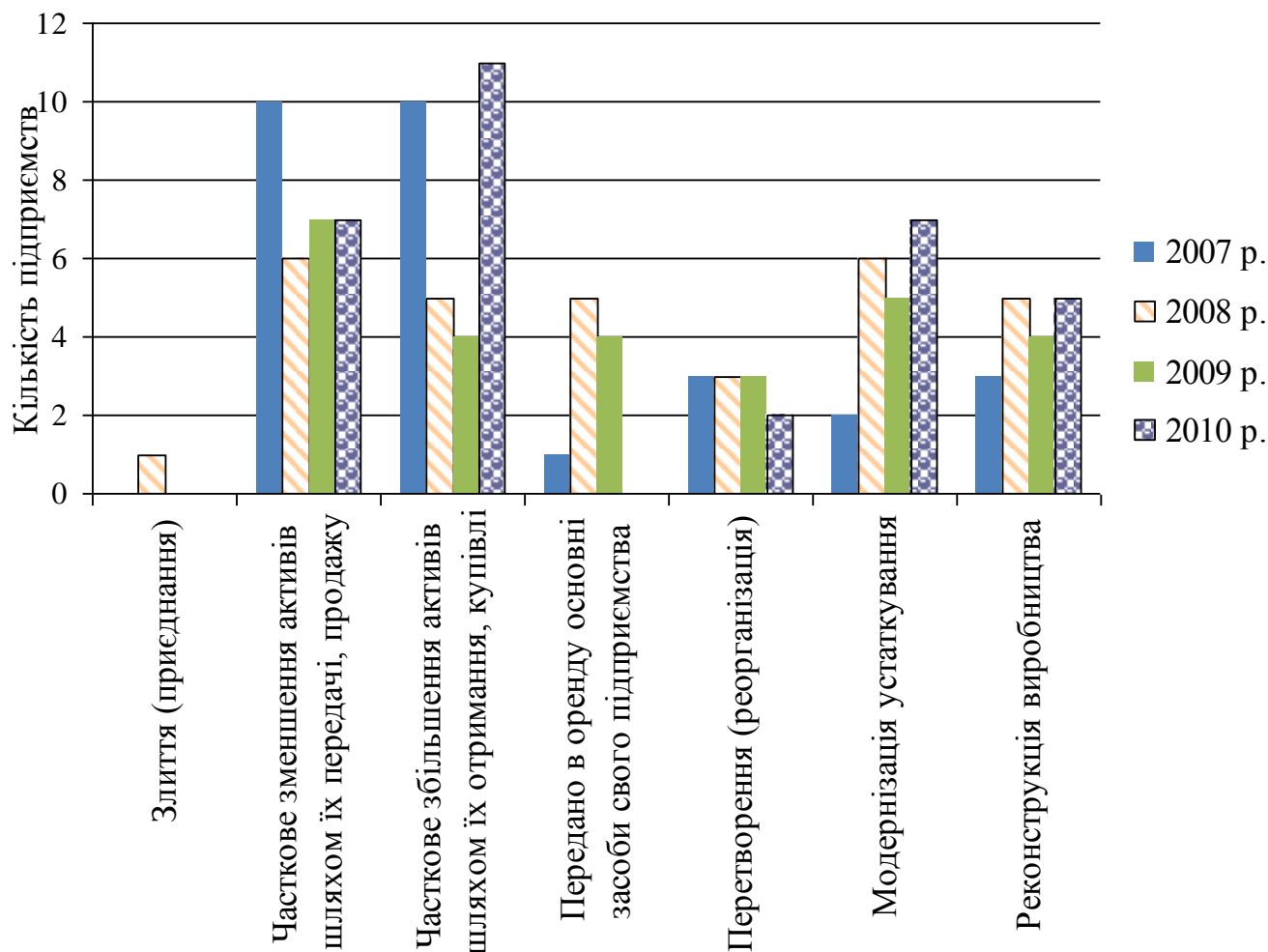

Рис. 2. Аналіз використання інструментів реструктуризації машинобудівних підприємств

За результатами аналізу було побудовано рейтингову оцінку (табл. 2) та розподілено підприємства на групи за ступенем раціональності співвідношення фінансово-економічних показників як основної умови ефективного функціонування та економічного зростання підприємств.

У роботі обґрунтовані рівні результатів реструктуризації за формулою Стерджеса: високий (0,11–2,25) – раціональне, найбільш відповідне співвідношення фінансово-економічних показників, наявність передумов для забезпечення розвитку

підприємства; достатній (2,26–4,39) – раціональне співвідношення показників зростання прибутку, виручки, капіталу підприємства для забезпечення ефективного його функціонування, порушення співвідношення показників витратної частини; середній (4,40–6,54) – порушення співвідношення між показниками, наявність передумов виникнення кризового стану підприємства; низький (6,55–8,69) – порушення співвідношення між показниками, переважне зростання витратної частини фінансово-економічних показників; дуже низький (8,70–10,83) – абсолютне порушення співвідношення між показниками, зниження доходів, прибутку, скорочення капіталу.

Таблиця 2

Кількісні значення порівняльної оцінки результатів реструктуризації машинобудівних підприємств за темпами змін фінансово-економічних показників

Підприємство*	Рейтингова оцінка				
	2006	2007	2008	2009	2010
ВАТ «РОСС»	2,17	9,67	6,10	3,63	7,01
ВАТ «Завод ім. Фрунзе»	2,59	9,44	2,60	6,02	5,67
ВАТ «ХЗШП»	2,84	9,19	4,10	4,36	6,97
ВАТ «ХАРП»	3,79	9,65	3,82	4,24	5,68
ВАТ «ХТЗ ім. С. Орджонікідзе»	5,20	9,53	3,05	7,92	5,33
ВАТ «Турбоатом»	4,23	9,59	2,84	2,43	6,05
ВАТ «ХМЗ «Світло шахтаря»	3,76	9,62	4,76	3,91	5,80
ВАТ завод « <u>ПОТЕНЦІАЛ</u> »	5,21	9,85	4,96	5,68	7,62
ПАТ « <u>ХАРКІВСЬКИЙ ЗАВОД «Гідропривід»</u> »	2,86	9,66	5,05	7,42	6,88
ВАТ «Завод « <u>ІНДЕКС</u> »	3,69	9,80	4,07	5,75	9,22
ВАТ « <u>ХЗЕМВ</u> »	2,14	9,68	7,67	10,83	10,83
ПАТ « <u>ЕЛЕКТРОМАШИНА</u> »	3,31	9,64	3,73	6,16	4,3
ВАТ «Харківський електротехнічний завод « <u>УКРЕЛЕКТРОМАШ</u> »	2,02	7,99	6,06	4,40	6,96
ВАТ «ХЕТЗ «Трансв'язок»	4,68	9,65	4,13	5,72	6,76
ВА НВТ «Теплоавтомат»	1,75	9,83	5,10	3,72	5,16
ВАТ « <u>ТОЧПРИЛАД</u> »	3,77	9,61	5,87	3,18	6,13
ПАТ « <u>ВОВЧАНСЬКИЙ АГРЕГАТНИЙ ЗАВОД</u> »	3,00	9,44	3,83	3,29	6,13
ЗАТ «ЛКМЗ»	8,07	0,94	2,87	8,05	1,28
ВАТ « <u>АВТРАМАТ</u> »	3,58	9,82	5,20	4,46	6,74
ПрАТ « <u>ФІНПРОФІЛЬ</u> »	3,40	9,60	5,91	5,95	4,98

*Примітка: назви підприємств наведено згідно з офіційними статистичними даними станом

на 01.01.2011 року.

Оцінки підприємств за досліджуваний проміжок часу не мали стабільної динаміки. Так, у 2006 р. для 80% підприємств характерними були високий та достатній рівні результатів реструктуризації. У 2010 р. у 80% підприємств виявлено порушення співвідношення між показниками, наявність передумов кризового стану. З огляду на тенденції змін фінансово-економічних показників реструктуризація відбувалася дуже уповільнено, мала поточний, короткостроковий, антикризовий і непревентивний характер та не вплинула суттєво на діяльність підприємств.

Для посилення обґрунтованості й достовірності проведеної оцінки процесів реструктуризації в роботі оцінено співвідношення показників фінансово-економічних результатів за допомогою коефіцієнтів рангової кореляції Спірмена та Кендела на прикладі даних ПрАТ «Фінпрофіль» і ВАТ завод «Потенціал»; виявлено необхідність проведення заходів реструктуризації та надано оцінку тим, які відбулися на підприємствах.

Зважаючи на результати аналізу й економічне значення машинобудівних підприємств, у дисертації узагальнено організаційно-правове забезпечення реструктуризації з боку держави (узагальнено нормативно-правові документи щодо забезпечення діяльності підприємств у напрямку реструктуризації, банкрутства та ліквідації підприємств, положення державних програм з підтримки та фінансування розвитку машинобудівних підприємств), зроблено висновок про малоефективне та нецільове використання коштів, виділених на проведення процесів реструктуризації машинобудівних підприємств, та відсутність організаційних програм, проектів, які б забезпечували їхню підтримку та ініціювання. Також зроблено висновок, що машинобудівні підприємства як акціонерні товариства мають самостійно здійснювати організаційні заходи, виявляти внутрішні можливості й залучати інвестиційні ресурси.

У третьому розділі – «Рекомендації щодо організаційно-методичного забезпечення реструктуризації машинобудівного підприємства» – удосконалено методичний підхід до оцінювання готовності машинобудівного підприємства до реструктуризації; розроблено рекомендації щодо організаційного забезпечення реструктуризації підприємства.

У дисертації доведено, що з урахуванням низьких результатів реструктуризації та пріоритетів розвитку машинобудівних підприємств основним положенням у комплексі організаційно-методичного забезпечення є створення умов для готовності підприємства до реструктуризації. На основі критичного аналізу теоретичних і методичних підходів до визначення готовності до змін виявлено головні чинники готовності підприємства до реструктуризації, які покладено в основу оцінки: 1) рівень управлінського потенціалу підприємства як сукупність індивідуальних особливостей керівника (схильності, переваги, настанови) та компетенцій кожного члена адміністрації та їхніх груп, що визначають ставлення керівників до можливих варіантів розвитку й стану підприємства; 2) рівень організованості стратегічних змін як організаційні чинники (підтримка з боку організаційних лідерів, наявність управлінської коаліції, довіра колективу підприємства керівництву); 3) рівень прояву організаційної гнучкості (гнучкість структури та системи управління, ресурсної бази, поінформованість керівників про

стан зовнішнього середовища, психологічна готовність).

Оцінювання готовності машинобудівних підприємств до здійснення реструктуризації проводилося методом експертного опитування 12 представників лінійного та функціонального керівництва на прикладі підприємства ПрАТ «Фінпрофіль», оскільки саме воно має підстави до здійснення стратегічних змін. Рівень інтегральної оцінки розраховано за шкалою Раша, в якій вимір елементарних ознак поданий двома можливими значеннями – «так» або «ні», що відповідає «1» або «0». Одиницею виміру є «логіт» (D), що являє собою результат конвертування частоти позитивної відповіді експертів на запитання анкети (P):

$D = \ln \frac{P}{1-P}$. Інтерпретація результатів за моделлю Раша передбачає визначення рівнів готовності до реструктуризації: низький рівень ($D = 0 - 1,1$), середній рівень ($D = 1,11 - 2,19$), високий рівень ($D = 2,2 - 2,94$). При значенні рівня готовності (логіт) «0» вважається, що ймовірність (P) позитивної оцінки експертами становить 50% й вказує на неготовність управлінського персоналу підприємства до реструктуризації.

При загальній сумі балів, що надали всі експерти, ймовірність позитивної відповіді склала 72,2%. Відповідно рівень готовності персоналу управління до здійснення реструктуризації оцінено в 0,96 логіт. Таке значення вказує на низький рівень, недостатність реальних організаційних умов до реструктуризації на досліджуваному підприємстві, оскільки можливе максимальне значення становить 2,94 (ймовірність позитивних відповідей – 95%) (рис. 3).

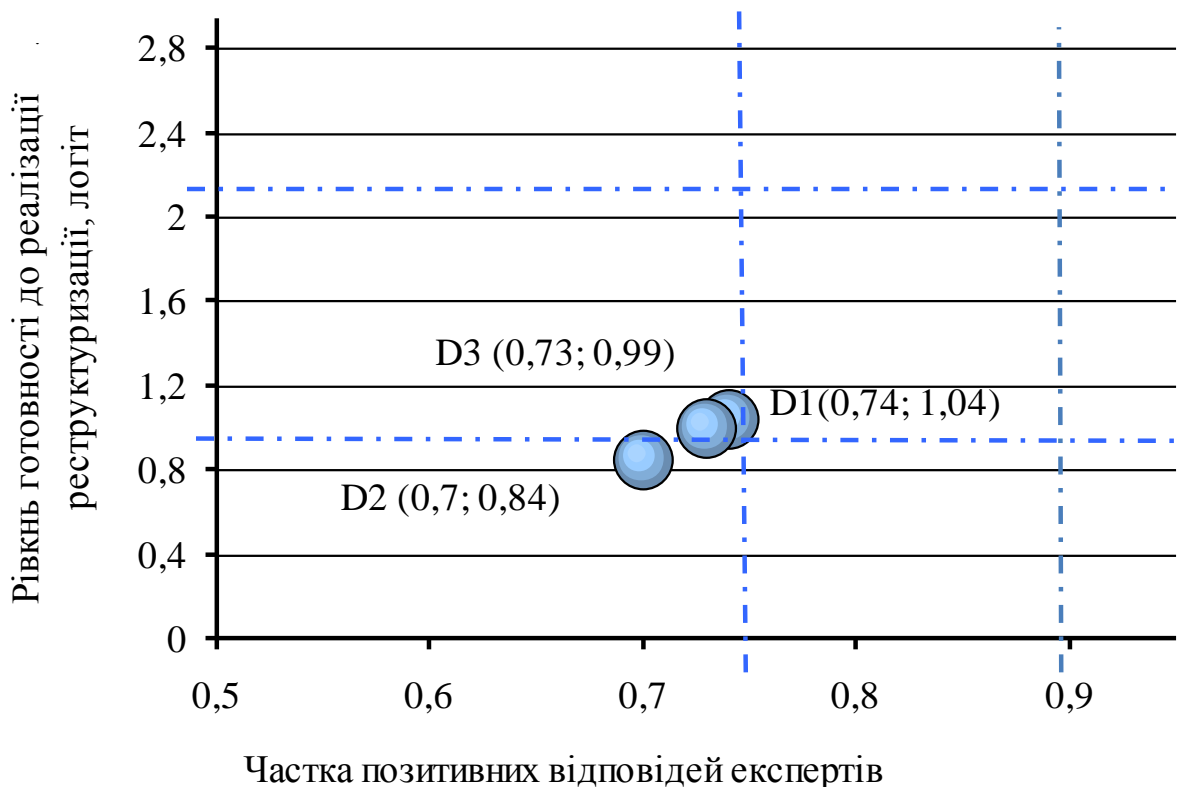

Рис. 3. Розподіл експертних оцінок рівня готовності ПрАТ «Фінпрофіль» до

здійснення реструктуризації

Аналіз результатів оцінювання готовності за складовими також вказує на низький рівень їхнього прояву: управлінський потенціал (D_1) оцінено у 1,04 логіт, що відповідає 74% позитивних відповідей експертів і має найвищий рівень серед чинників; організованість стратегічних змін (D_2) оцінено у 0,84 логіт (70% позитивних відповідей експертів), організаційна гнучкість (D_3) – 0,99 логіт (73% позитивних відповідей експертів). Отримані результати підтверджують, що досвід та вміння керівництва інтуїтивно справлятися з непередбачуваними ситуаціями не забезпечують довготривалих позитивних фінансових результатів. Для досліджуваного підприємства ПрАТ «Фінпрофіль» визначений рівень готовності є недостатнім, виявлені проблеми потребують вирішення в контексті створення робочої групи для проведення комплексних заходів реструктуризації, розробки документації з її реалізації, підвищення організаційної гнучкості.

Організаційне забезпечення реструктуризації передбачає наявність визначеного набору стратегій її здійснення. Керуючись положеннями готовності підприємства до реструктуризації, в дисертації узагальнено типові стратегії управління змінами (директивна, заснована на переговорах, нормативна, аналітична, орієнтована на дію), які розвинуто за рахунок їх змістовного наповнення та очікуваних результатів. Вибір стратегій запропоновано здійснювати, керуючись результатами аналізу й оцінювання процесів реструктуризації з урахуванням рівня готовності підприємства до реструктуризації та рівня раціональності співвідношення темпів зміни фінансово-економічних показників діяльності (табл. 3).

Таблиця 3

Вибір стратегій для здійснення реструктуризації

Рівень раціональності співвідношення фінансово-економічних показників	Рівень готовності до здійснення реструктуризації		
	високий	середній	низький
Високий	Стратегія, орієнтована на дію	Аналітична стратегія	Директивна стратегія
Достатній			
Середній р	Стратегія, заснована на переговорах	Нормативна стратегія	
Низький			
Дуже низький	Директивна стратегія		

За результатами оцінювання для ПрАТ «Фінпрофіль» за обраними стратегіями розроблено пріоритетні організаційні заходи щодо забезпечення реструктуризації підприємства (табл. 4). Наведеним у таблиці заходам керівництво підприємства не приділяло достатньої уваги в процесі здійснення реструктуризації. Стратегії не суперечать одна одній та можуть використовуватися в комплексі. Реалізація запропонованих заходів має бути спрямована на формування адекватного потребам підприємства рівня готовності до реструктуризації, використання внутрішніх і зовнішніх можливостей організаційного забезпечення та здійснення змін.

Зміст пріоритетних заходів щодо організаційного забезпечення реструктуризації підприємства (фрагмент)

Стратегія здійснення реструктуризації підприємства	Зміст організаційних заходів	Очікувані результати
1. Стратегія, заснована на переговорах	1.1. Використання стратегії розвитку для управління процесом реструктуризації. 1.2. Виявлення нових стратегічних можливостей. 1.3. Аналіз можливого опору змінам, підготовка пропозицій. 1.4. Забезпечення підтримки з боку зацікавлених осіб. 1.5. Інформування про прийняті рішення всіх тих, кого стосується реструктуризація. 1.6. Сприяння ефективній роботі керівників. 1.7. Організація безперервного навчання управлінського персоналу.	1.1. Застосування колегіальних способів вибору та прийняття рішень. 1.2. Сформована та діюча робоча група з реструктуризації і розвитку підприємства. 1.3. Досягнення відкритості та прозорості інформації про хід реструктуризації.
2. Нормативна стратегія	2.1. Підготовка економічного обґрунтування проекту (програми) реструктуризації, виявлення та мобілізація необхідних ресурсів. 2.2. Залучення до прийняття рішень відповідальних менеджерів та експертів. 2.3. Надання менеджерам необхідної стратегічної інформації. 2.4. Залучення консультантів з питань поведінки та психології групи.	2.1. Командна організація роботи. 2.2. Сформована програма нових цінностей та культура, орієнтована на зміни. 2.3. Розподіл відповідальності персоналу (службовців) за здійснення змін. 2.4. Досягнення повної довіри колективу підприємства керівництву за результати реструктуризації.
3. Директивна стратегія	3.1. Ініціювання керівником змін, визначення ним стратегічних перспектив і планів. 3.2. Прийняття організаційно-розпорядчих документів (наказів) керівництва про першочергові заходи. 3.3. Розробка плану реструктуризації. 3.4. Укладання угод з персоналом (про оплату, зміну порядку роботи) в наказовому порядку. 3.5. Створення системи оцінювання,	3.1. Розподіл обов'язків та відповідальності в рамках функціональної структури; 3.2. Розвинута система контролю; 3.3. Наявність чіткого плану заходів

З метою підвищення рівня готовності до реалізації реструктуризації в дисертації надано рекомендації щодо формування організаційної структури реструктуризації на засадах самоорганізації, розподілу обов'язків та відповідальності, координації заходів, економічної доцільності.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі вирішено важливе науково-практичне завдання щодо подальшого розвитку теоретичних положень, організаційного та методичного забезпечення реструктуризації машинобудівного підприємства.

Основні висновки теоретичного та прикладного характеру і результати, що одержані в ході проведених досліджень, полягають у такому:

1. У дисертації узагальнено напрями здійснення реструктуризації та виявлено, що підприємства мають потребу в реструктуризації, якщо ефективність їхньої діяльності є низькою та виражається в незадовільних фінансово-економічних показниках, або якщо змінюється стратегія та пріоритети розвитку. Запропоновано визначення організаційно-методичного забезпечення реструктуризації підприємства як сукупності послідовних етапів здійснення реструктуризації, основними з яких є оцінка необхідності проведення та готовності підприємства до реструктуризації, що дає можливість визначити напрями аналізу й оцінювання реструктуризації підприємств та на їх основі формувати ефективні управлінські рішення щодо здійснення реструктуризації.

2. Організаційно-методичне забезпечення реструктуризації передбачає такі складові: аналіз зовнішніх передумов та перебігу реструктуризації; аналіз стану підприємства та необхідності проведення реструктуризації; аналіз організаційної готовності до реструктуризації; вибір пріоритетних заходів щодо організаційного забезпечення реструктуризації. Це дозволяє сформувати відповідний аналітичний інструментарій та проводити на його основі моніторинг досягнення економічного зростання в ході реструктуризації.

3. За результатами аналізу галузевих умов функціонування машинобудівних підприємств визначено найбільш доцільні напрями їхньої реструктуризації. З метою відстеження перебігу реструктуризації в роботі проаналізовано діяльність 29 провідних машинобудівних підприємств Харківської області та зроблено висновок, що зміни відбувалися переважно шляхом фінансової реструктуризації та здійснення операцій з активами; якісні зміни, пов'язані з модернізацією та реконструкцією виробництва, мали місце лише на п'яти підприємствах. Це дозволило зробити висновок, що реструктуризація відбувається частково, повільно, комплексні заходи не здійснюються.

4. Одним з найбільш доцільних індикаторів оцінки результатів реструктуризації є наближення до раціонального співвідношення зміни фінансово-

економічних показників діяльності підприємства, що базується на виконанні «золотого правила економіки». Розроблені методичні положення дозволяють надавати оцінку заходам, контролювати зміни стану підприємства в ході реструктуризації та на їх основі виявляти необхідність в подальших змінах.

5. Зважаючи на результати аналізу й економічне значення машинобудівних підприємств, у дисертації узагальнено нормативно-правові документи щодо забезпечення діяльності підприємств з реструктуризації, банкрутства та ліквідації підприємств, положення державних програм з підтримки та фінансування розвитку машинобудівних підприємств, й зроблено висновок про відсутність з боку держави організаційної підтримки процесів реструктуризації, що викликає необхідність використання внутрішніх можливостей підприємства для забезпечення змін.

6. Удосконалений у дисертації методичний підхід до оцінки готовності машинобудівного підприємства до реструктуризації базується на виділенні таких параметрів оцінювання, як управлінський потенціал підприємства; організованість стратегічних змін, гнучкість системи управління та структури підприємства. Такий підхід дозволяє оцінити готовність керівників лінійного та функціонального рівнів управління до змін через використання методу експертного опитування та є основою для вдосконалення організаційного забезпечення реструктуризації підприємства.

7. У дисертації розроблено рекомендації щодо організаційного забезпечення реструктуризації завдяки стратегіям здійснення змін та положень щодо формування організаційної структури реструктуризації. Вибір стратегій запропоновано здійснювати, керуючись результатами аналізу й оцінювання процесів реструктуризації з урахуванням рівня готовності підприємства до реструктуризації та рівня раціональності співвідношення темпів змін фінансово-економічних показників діяльності, що дозволяє використовувати внутрішні та зовнішні можливості здійснення змін.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

У наукових фахових виданнях

1. Кіпа М. А. Теоретические аспекты формирования организационной структуры управления предприятием / М. А. Кіпа // Економіка: проблеми теорії та практики : збірник наукових праць.– Дніпропетровськ : ДНУ, 2009. – Вип. 247, Т. III. – С. 676–681.

2. Кіпа М. А. Организационная структура управления как объект анализа и оценки / М. А. Кіпа // Економіка: проблеми теорії та практики : збірник наукових праць.– Дніпропетровськ : ДНУ, 2009. – Вип. 251, Т. III. – С. 768–772.

3. Кіпа М. О. Визначення організаційної гнучкості підприємства / М. О. Кіпа // Економіка розвитку. – 2010. – № 1 (53). – С. 86–88.

4. Москаленко Н. О. Оцінка машинобудівних підприємств за рівнем змін в структурі економічного потенціалу / Н. О. Москаленко, М. О. Кіпа // Економічний вісник університету : збірник наукових праць учених та аспірантів. – Переяслав-

Хмельницький : ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г. Сковороди», 2011. – Випуск 16/1. – С. 191–195.

За матеріалами конференцій

5. Кіпа М. А. Методические аспекты анализа и оценки организационной структуры управления предприятием / М. А. Кіпа // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми і прогресивні напрямки управління економічним розвитком вітчизняних підприємств» (Кривий Ріг, 21–22 травня 2009 р.) / Редкол.: П. П. Мазурок, О. В. Плотников, А. П. Наливайко та ін. – Кривий Ріг : КЕІ КНЕУ, 2009. – Т. 1. – С. 178–180.

6. Кіпа М. О. Передумови та напрями перетворення структури підприємства / М. О. Кіпа // Збірник тез доповідей Сьомої Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «Економічний і соціальний розвиток України в ХХІ столітті: національна ідентичність та тенденції глобалізації» (Тернопіль, 25–26 лютого 2010 р.) / Редкол.: Адамик Б. П., Бойко З. М., Бруханський Р. Ф. та ін. – Тернопіль : ТНЕУ «Економічна думка», 2010. – Ч. 2. – С. 185–186.

7. Кіпа М. О. Перспективи структурних трансформацій промислових підприємств / М. О. Кіпа // Тези доп. і повідом. Міжнародної науково-практичної конференції «Структурні реформи і трансформації в промисловості: перспективи і пріоритети» (Донецьк, 17 грудня 2010 р.) / НАН України, Ін-т економіки пром-сті; Редкол. : О. І. Амоша (відп. ред.) та ін. – Донецьк : ІЕП НАН України 2010. – С. 44–46.

8. Кіпа М. О. Нормативно-правова підтримка розвитку машинобудівних підприємств / М. О. Кіпа, Д. В. Кіпа // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Розвиток економіки України в умовах глобалізації» (Харків, 18 березня 2011 р.) // Управління розвитком : збірник наукових робіт. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2011. – № 4 (101). – С. 229–230.

9. Москаленко Н. О. Методичний підхід дослідження готовності машинобудівних підприємств до реструктуризації / Н. О. Москаленко, М. О. Кіпа // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Соціально-економічний розвиток України та її регіонів: проблеми науки та практики» (Харків, 19–20 травня 2011 р.). – Х. : ФОП Александрова К. М.; ВД «ІНЖЕК», 2011. – С. 147–148 (електронний додаток до конференції).

10. Москаленко Н. О. Вибір вимірювачів ефективності та результативності реструктуризації підприємств / Н. О. Москаленко, М. О. Кіпа // Матеріали Міжнародної науково-теоретичної конференції молодих учених і студентів «Актуальні проблеми економічного та соціального розвитку виробничої сфери» (Донецьк, 19–20 травня 2011 р.). – Донецьк: ДВНЗ «Донецький національний технічний університет», 2011. – Т. 2. – С. 65–68.

11. Кіпа М. О. Концептуальні положення формування організаційного забезпечення реструктуризації підприємства / М. О. Кіпа // Міжнародна науково-практична конференція «Економіко-соціальні аспекти реформування та розвитку України» (Київ, 30 вересня – 01 жовтня 2011 р.). – Київ : КЕНЦ, 2011. – Ч. I. – С. 105–108.

АНОТАЦІЯ

Кіпа М. О. Організаційно-методичне забезпечення реструктуризації машинобудівного підприємства. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). – Харківський національний економічний університет, Харків, 2012.

У дисертації розроблено теоретичні положення, методичні підходи, організаційні аспекти щодо реструктуризації машинобудівних підприємств.

Узагальнено напрями реструктуризації підприємства, уточнено зміст її організаційно-методичного забезпечення. Обґрунтовано теоретичні положення щодо формування організаційно-методичного забезпечення реструктуризації.

Виявлено тенденції перебігу процесів реструктуризації на машинобудівних підприємствах Харківського регіону та визначено інструменти її здійснення. Визначено рівень змін фінансово-економічних показників машинобудівних підприємств у ході їхньої реструктуризації, характер і достатність змін, розроблено методичні положення щодо оцінювання процесів реструктуризації. Узагальнено організаційно-правове забезпечення реструктуризації машинобудівних підприємств.

Удосконалено методичний підхід до оцінювання готовності машинобудівного підприємства до реструктуризації. Розроблено рекомендації щодо організаційного забезпечення реструктуризації підприємства.

Ключові слова: реструктуризація, підприємство, організаційно-методичне забезпечення, раціональність співвідношення показників, оцінка готовності, стратегія здійснення реструктуризації.

АННОТАЦИЯ

Кипа М. А. Организационно-методическое обеспечение реструктуризации машиностроительного предприятия. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.04 – экономика и управление предприятиями (по видам экономической деятельности). – Харьковский национальный экономический университет, Харьков, 2012.

В диссертации разработаны теоретические положения, методические подходы и организационные аспекты реструктуризации машиностроительных предприятий.

Обобщены направления реструктуризации предприятия и уточнено содержание ее организационно-методического обеспечения. Организационно-методическое обеспечение реструктуризации предприятия рассматривается как совокупность последовательных этапов осуществления реструктуризации. При этом акцент сделан на оценке необходимости проведения и готовности предприятия к реструктуризации, что дает возможность определить направления анализа и оценки процессов реструктуризации предприятий.

Обоснованы теоретические положения формирования организационно-методического обеспечения реструктуризации на основе комплексного, процессного, ситуационного и поведенческого подходов, выделения составляющих организационно-методического обеспечения. Организационно-методическое

обеспечение реструктуризации предусматривает такие составляющие: анализ внешних предпосылок и хода реструктуризации, анализ состояния предприятия и необходимости проведения реструктуризации, анализ организационной готовности к реструктуризации, выбор приоритетных мероприятий по организационному обеспечению реструктуризации. Это позволяет сформировать соответствующий аналитический инструментарий и проводить на его основе мониторинг достижения экономического роста в ходе реструктуризации.

По результатам анализа отраслевых условий функционирования машиностроительных предприятий определены целесообразные направления их реструктуризации, выявлены тенденции протекания процессов реструктуризации на машиностроительных предприятиях Харьковского региона и определены инструменты ее осуществления.

Определен уровень изменений финансово-экономических показателей машиностроительных предприятий в ходе их реструктуризации, характер и достаточность изменений, разработаны методические положения по оценке процессов реструктуризации. Данные положения базируются на определении рациональности соотношения темпов изменения финансово-экономических показателей деятельности предприятия согласно «золотому правилу экономики» и учитывают обоснование уровней результатов реструктуризации.

Обобщено нормативно-правовые документы обеспечения реструктуризации, банкротства и ликвидации предприятий, положения государственных программ поддержки и финансирования развития машиностроительных предприятий. Сделан вывод об отсутствии со стороны государства организационной поддержки процессов реструктуризации. Машиностроительные предприятия как акционерные общества должны самостоятельно осуществлять организационные мероприятия, выявлять внутренние возможности и привлекать инвестиционные ресурсы.

Усовершенствован методический подход к оценке готовности машиностроительного предприятия к реструктуризации, который базируется на обосновании приоритетных факторов готовности (управленческий потенциал предприятия, организованность стратегических изменений, организационная гибкость), экспертной их оценке и определении уровня готовности, что дает возможность обосновывать организационные мероприятия по реструктуризации.

Разработаны рекомендации по организационному обеспечению реструктуризации за счет стратегий осуществления изменений и положений по формированию организационной структуры реструктуризации. Выбор стратегий предложено осуществлять, руководствуясь результатами анализа и оценки процессов реструктуризации с учетом уровня готовности предприятия к реструктуризации и уровня рациональности соотношения темпов изменения финансово-экономических показателей деятельности, что позволяет использовать внутренние и внешние возможности осуществления изменений.

Ключевые слова: реструктуризация, предприятие, организационно-методическое обеспечение, рациональность соотношения показателей, оценка готовности, стратегия осуществления реструктуризации.

SUMMARY

Kipa M. A. Organizational and Methodical Support of Machine-building Enterprise Restructuring. - Manuscript.

Thesis for a scientific degree of the Candidate of Economics Sciences in specialty 08.00.04 «Economics and Enterprises Management» (by kinds of economic activity). – Kharkiv National University of Economics, Kharkiv, 2012.

In the thesis theoretical concepts, methodical approaches, organizational aspects of restructuring of the machine-building enterprises are developed.

Directions of restructuring are summarized and conceptual impletion of organizational-methodical support of enterprise restructuring is specified. Theoretical concepts of organizational methods of forming of organizational and methodical support of restructuring got further development.

Trends in the course of restructuring of the machine-building enterprises of Kharkiv region are identified and tools for its implementation are defined. Level of changes of financial-economic figures of enterprise activities during restructuring, results and sufficiency of the changes are identified, methodical guideline for evaluation of the processes of restructuring is developed. Organizational and legal framework for restructuring of the machine-building enterprises is summarized.

Methodical approach to evaluation of machine-building enterprise readiness for restructuring is developed. Recommendations on organizational support of enterprise restructuring are provided.

Key words: restructuring, enterprise, organizational-methodical support, the ratio of rationality, readiness evaluation, the strategy of restructuring.

КІПА МАРИНА ОЛЕКСАНДРІВНА

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ
МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА**

Спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Підписано до друку 18.05.2012. Формат 60×90/ 1/16.
Обсяг 0,9 ум.-друк. арк. Папір офсетний. Друк. різнограф
Наклад 100 прим. Зам. № 131.

Надруковано в центрі оперативної поліграфії ТОВ «Рейтинг»
Свідоцтво про держ. Реєстрацію ю.о. А00 № 507350
61022, м. Харків, вул. Сумська, 37
Тел. (057) 700-53-51, 714-34-26,
пров. Соляниківський 4,
Тел. (057) 771-00-92, 700-00-96

